

DEVORAH

Source Materials
Rabbi Efrem Goldberg
reg@brsonline.org

¹ The Children of Israel continued to do what was evil in the eyes of HASHEM, once Ehud died. ² HASHEM delivered them into the hand of Jabin, king of Canaan, * who reigned in Hazor. The general of his army was Sisera, who dwelt in Harosheth-goiim. ³ The Children of Israel cried out to HASHEM, for [Sisera] had nine hundred iron chariots, and he oppressed the Children of Israel forcefully for twenty years.

⁴ Deborah was a prophetess, * the wife of Lappidoth; * she judged Israel at that time. ⁵ She would sit under the date palm of Deborah, * between Ramah and Beth-el on Mount Ephraim, and the Children of Israel would go up to her for judgment. ⁶ She sent and summoned Barak son of Abinoam of Kedesh-naphtali and said to him, "Behold, HASHEM, the God of Israel, has commanded, 'Go and convince [the people to go] toward Mount Tabor, and take with you ten thousand men from the children of Naphtali and from the children of Zebulun! ⁷ I will draw toward you — to Kishon Brook — Sisera, the general of Jabin's army, with his chariot and his multitude; and I shall deliver him into your hand.' "

⁸ Barak said to her, "If you go with me, I will go; but if you do not go with me, I will not go. " *

⁹ She said, "Indeed, I will go with you — but the path on which you have chosen to go will not be for your glory, for HASHEM will have delivered Sisera into the hand of a woman." Then Deborah got up and went with Barak to Kedesh.

¹⁰ Barak mustered Zebulun and Naphtali to Kedesh, and ten thousand men ascended in his footsteps; and Deborah went up with him.

¹¹ (Heber the Kenite had become separated from the Kenites, from the children of Hobab, father-in-law of Moses, and pitched his tents as far as the Plain of Zaanannim, which is near Kedesh.) *

¹² They told Sisera that Barak son of Abinoam had gone up to Mount Tabor.

¹³ Sisera mustered all his chariots — nine hundred iron chariots — and all the people who were with him, from Harosheth-goiim to Kishon Brook.

¹⁴ Deborah said to Barak, "Arise! For this is the day when HASHEM has delivered Sisera into your hand — behold, HASHEM has gone forth before you!" So Barak descended from Mount Tabor with the ten thousand men behind him.

¹⁵ HASHEM panicked Sisera and all the chariots and the entire camp by the edge

of the sword before Barak; Sisera dismounted from his chariot and fled on his feet. ¹⁶ Barak chased after the chariots and after the camp until Harosheth-goiim; and the entire camp of Sisera fell by the edge of the sword; not even one was left.

¹⁷ Sisera fled on his feet to the tent of Jael, the wife of Heber the Kenite, for there was peace between Jabin, king of Hazor, and the House of Heber the Kenite. ¹⁸ Jael went out toward Sisera and said to him, "Turn aside, my lord, turn aside to me, do not fear." So he turned aside to her to the tent, and she covered him with a blanket.

¹⁹ He said to her, "Give me now a bit of water to drink, because I am thirsty." She opened a skin of milk, gave him to drink, and covered him. ²⁰ He said to her, "Stand at the entrance of the tent, and it shall be that if any man will come and ask you and say, 'Is anyone here?' you shall say, 'No!'"

²¹ Jael, wife of Heber, took a tent peg, placed a hammer in her hand, came to him stealthily, and drove the peg into his temple and it went through into the ground — [while] he was sleeping deeply and exhausted — and he died.

²² Behold — Barak was pursuing Sisera, and Jael went out toward him and told him, "Come and I will show you the man whom you seek!" He came to her and behold — Sisera was fallen, dead, with the peg in his temple.

²³ On that day God subjugated Jabin, king of Canaan, before the Children of Israel. ²⁴ The hand of the Children of Israel became progressively harsh over Jabin, king of Canaan, until they destroyed Jabin, king of Canaan.

¹ Deborah sang — as well as Barak son of Abinoam — on that day, saying:

² When vengeance are inflicted upon Israel and the people dedicates itself [to God] — bless HASHEM.

³ Hear, O kings; give ear, O princes! I, to HASHEM shall I sing; I shall sing praise to HASHEM, God of Israel!

⁴ HASHEM, as You left Seir, * as You strode from the fields of Edom, the earth quaked and even the heavens trickled; even the clouds dripped water.

⁵ Mountains melted before HASHEM — as did Sinai — before HASHEM, the God of Israel.

⁶ In the days of Shamgar son of Anath, in the days of Jael, highway travel ceased, and those who traveled on paths went by circuitous roads.

⁷ They stopped living in unwallled towns in Israel, they stopped; until I, Deborah, arose; I arose as a mother in Israel.

⁸ When it chose new gods, war came to its gates; was even a shield or a spear seen among forty thousand in Israel?

וַיִּסְפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע

בְּעֵינֵי יְהוָה וְאֱהוּד מֶת: וַיִּמְכְּרֵם יְהוָה בְּיַד יַבִּין מֶלֶךְ-כְּנָעַן אֲשֶׁר מֶלֶךְ
בְּחָצוֹר וּשְׂרָצְבָאוּ סִיסְרָא וְהוּא יוֹשֵׁב בְּחַרְשַׁת הַגּוֹיִם: וַיַּצְעֲקוּ בְנֵי-
יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה כִּי תִשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב-בְּרֹזֶל לוֹ וְהוּא לַחֵץ אֶת-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּחֻזֶק עֲשָׂרִים שָׁנָה:

וַיְדַבְּרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֲשֶׁת לְפִידוֹת הִיא שִׁפְטָה אֶת-יִשְׂרָאֵל בַּעַת
הַהִיא: וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת-תְּמַר דְּבוּרָה בֵּין הַרְמָה וּבֵין בֵּית-אֵל בְּהַר
אֶפְרַיִם וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפָּט: וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרַק בֶּן-
אֲבִינֵעָם מִקְדֵּשׁ נַפְתָּלִי וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא-צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ
וּמִשְׁכַּת בְּהַר תְּבוֹר וּלְקַחְתָּ עִמָּךְ עֲשָׂרַת אֲלָפִים אִישׁ מִבְּנֵי נַפְתָּלִי וּמִבְּנֵי
זְבֻלוּן: וּמִשְׁכַּתִּי אֵלֶיךָ אֶל-גַּחַל קִישׁוֹן אֶת-סִיסְרָא שֶׁר-צָבָא יַבִּין וְאֶת-
רֶכְבוֹ וְאֶת-הַמוֹנֵג וּנְתַתִּיהוּ בְיָדְךָ: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בָּרַק אִם-תִּלְכִּי עִמָּי
וְהִלַּכְתִּי וְאִם-לֹא תִלְכִּי עִמָּי לֹא אֵלֶיךָ: וַתֹּאמֶר הֲלֶךְ אֵלַיךְ עִמָּךְ אִפְסֵם כִּי
לֹא תִהְיֶה תַפְאֲרַתְךָ עַל-הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר-אַתָּה הוֹלֵךְ בִּי בְיַד-אִשָּׁה יִמְכַר
יְהוָה אֶת-סִיסְרָא וְתִקַּם דְּבוּרָה וַתִּלְךְ עִם-בָּרַק קְדֻשָׁה: וַיִּזְעַק בָּרַק אֶת-
זְבֻלוּן וְאֶת-נַפְתָּלִי קְדֻשָׁה וַיַּעַל בְּרַגְלָיו עֲשָׂרַת אֲלָפֵי אִישׁ וַתַּעַל עִמּוֹ
דְּבוּרָה: וַחֲבַר הַקִּינִי נִפְרָד מִקִּיִן מִבְּנֵי חֲבַב חֵתָן מִשָּׁה וַיֵּט אֶהָלוֹ עַד-
אֵלוֹן ^בבְּצַענִים ^גבְּצַענִים ^ד אֲשֶׁר אֶת-קְדֻשָׁה: וַיַּגְדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה
בָּרַק בֶּן-אֲבִינֵעָם הֶרֶם-תְּבוֹר: וַיִּזְעַק סִיסְרָא אֶת-כָּל-רֶכְבוֹ תִשַׁע מֵאוֹת
רֶכֶב בְּרֹזֶל וְאֶת-כָּל-הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִחַרְשַׁת הַגּוֹיִם אֶל-גַּחַל קִישׁוֹן:
וַתֹּאמֶר דְּבוּרָה אֶל-בָּרַק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר-נָתַן יְהוָה אֶת-סִיסְרָא
בְּיָדְךָ הֲלֹא יֵצֵא לְפָנֶיךָ וַיִּרַד בָּרַק מִהַר תְּבוֹר וַעֲשָׂרַת אֲלָפִים אִישׁ
אֶחָרָיו: וַיְהִם יְהוָה אֶת-סִיסְרָא וְאֶת-כָּל-הָרֶכֶב וְאֶת-כָּל-הַמַּחֲנֶה לְפָנֶיךָ

חָרַב לְפָנֶיךָ בָּרַק וַיִּרַד סִיסְרָא מֵעַל הַמֶּרְכָבָה וַיִּנְס בְּרַגְלָיו: וּבָרַק רָדַף
אֶחָרָי הָרֶכֶב וְאֶחָרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חַרְשַׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל-מַחֲנֶה סִיסְרָא
לְפָנֶיךָ חָרַב לֹא נִשְׁאַר עַד-אַחַד: וְסִיסְרָא נָס בְּרַגְלָיו אֶל-אֶהָל יַעַל אֲשֶׁת
חֲבַר הַקִּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יַבִּין מֶלֶךְ-חָצוֹר וּבֵין בֵּית חֲבַר הַקִּינִי: וַתֵּצֵא
יַעַל לְקִרְאֵת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנָי סוּרָה אֵלַי אֶל-תִּירָא
יִסֵּר אֵלֶיךָ הָאֶהָלָה וַתִּכְסְהוּ בְשִׁמְכָהּ: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הֲשִׁקִּינִי נָא מַעַט-
כּ מַיִם כִּי צָמְאִיתִי וַתַּפְתַּח אֶת-נְאוֹד הַחֲלָב וַתִּשְׁקְהוּ וַתִּכְסְהוּ: וַיֹּאמֶר
אֵלֶיהָ עַמּוֹד פֶּתַח הָאֶהָל וְהִנֵּה אִם-אִישׁ יָבֹא וּשְׁאַלְךָ וְאָמַר הִישָׁפָה
כֹּא אִישׁ וְאָמַרְתְּ אִין: וַתִּקַּח יַעַל אֲשֶׁת-חֲבַר אֶת-יְתֵד הָאֶהָל וַתִּשֶׂם אֶת-
הַמַּקְבֵּת בְּיָדָהּ וַתַּבּוֹא אֵלָיו בְּלֹאט וַתַּתְקַע אֶת-הַיְתֵד בְּרַקְתּוֹ וַתִּצְנַח
כֶּבֶד בָּאָרֶץ וְהוּא-נֹרֵדָם וַיַּעַף וַיָּמָת: וְהִנֵּה בָרַק רָדַף אֶת-סִיסְרָא וַתֵּצֵא יַעַל
לְקִרְאָתוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ לָךְ וְאַרְאֶךָ אֶת-הָאִישׁ אֲשֶׁר-אַתָּה מִבְּקֵשׁ וַיָּבֹא
כֶּבֶד אֵלֶיהָ וְהִנֵּה סִיסְרָא נָפַל מֵת וְהַיְתֵד בְּרַקְתּוֹ: וַיִּכְנַע אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא
כֶּבֶד אֶת יַבִּין מֶלֶךְ-כְּנָעַן לְפָנֶיךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַתִּלְךְ יָד בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל הַלּוֹךְ וְקִשָּׁה
עַל יַבִּין מֶלֶךְ-כְּנָעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת יַבִּין מֶלֶךְ-כְּנָעַן:

א וַתִּשָׂר דְּבוּרָה וּבָרַק בֶּן-אֲבִינֵעָם בַּיּוֹם הַהוּא
ב (לְאָמַר): בְּפָרַע פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בַּהֲתַנְדֵּב
ג עִם בְּרַכּוֹ יְהוָה: שָׁמְעוּ מְלָכִים הָאֲזִינוּ
ד רֹגְזִים אֲנֹכִי לַיהוָה אֲנֹכִי אֲשִׁירָה אֲזַמֵּר
ה לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: יְהוָה בְּצִאתָךְ
ו מִשְׁעִיר בְּצַעֲדֶךָ מִשְׁרָה אָדוּם אֶרֶץ
ז רַעֲשָׂה גַם-שָׁמַיִם נָטְפוּ גַם-עֵבִים נָטְפוּ
ח מַיִם: דְּרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי יְהוָה וְזָה
ט סִינֵי מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: בִּימֵי שִׁמְגַר בֶּן-
י עֲנַת בִּימֵי יַעַל חָדְלוּ אֶרְחוֹת וְהִלְכִי
י וְתִיבּוֹת יִלְכּוּ אֶרְחוֹת עַקְלָקְלוֹת: חָדְלוּ פְּרוּזֵן בְּיִשְׂרָאֵל
י חָדְלוּ עַד שִׁקְמַתִּי דְּבוּרָה שִׁקְמַתִּי

חַדְשִׁים
 אִם-יִרְאֶה וְרָמַח
 בְּיִשְׂרָאֵל;
 בָּעַם בָּרְכוּ יְהוָה:
 צְהָרוֹת
 יא עַל-דֶּרֶךְ שִׁיחוּ:
 מִשָּׂאֲבִים
 פְּרוּזוֹ בְּיִשְׂרָאֵל
 יב יְהוָה:
 עוֹרֵי דְבַרְיֵי-שִׁיר
 יג אֲבִינֵעַם:
 יד יִרְדְּ-לִי בַגְבוּרִים:
 בַּעֲמֹלֶק
 טו מְכִיר יִרְדוּ מִחֻקִּים
 סֶפֶר:
 כו כֹּן בָּרַק
 בְּרַגְלָיו
 טז חֻקֵי-לֵב:
 הַמִּשְׁפָּטִים
 יז רְאוּבֵן גְּדוּלִים חֻקֵי-לֵב:
 שָׁכֹן
 יח יֵשֵׁב לְחוֹף יַמִּים
 יט עַל מְרוֹמֵי שָׂדֵה:
 גִּלְחָמוֹ
 כ עַל-מֵי מִגְדוֹ
 כג לְקַחוּ:
 כד מִמִּסְלוֹתֵם גִּלְחָמוֹ עִם-סִיסְרָא:
 גִּרְפָּם
 כה נִפְשֵׁי עוֹ:
 כז סוֹס
 כח מְרוֹז אֶמֶר מִלְאָךְ יְהוָה
 יִשְׁבִּיחַ
 כט יְהוָה בַּגְבוּרִים:
 יָעַל
 ל: בָּאֵהֶל תְּבַרְךָ:
 לו נִתְּנָה
 לִיתֵד תִּשְׁלַחְנָה
 עֲמָלִים

אֲז לַחֵם שַׁעֲרִים
 לְבִל לְחוֹקֵי יִשְׂרָאֵל
 יִשְׁבִּי עַל-מִדְּיָן
 שֵׁם יִתְנוּ צְדָקוֹת יְהוָה
 אֲזו יִרְדוּ לְשַׁעֲרִים עִם-
 עוֹרֵי עוֹרֵל דְּבוּרָה
 קוּם בָּרַק וּשְׁבֵה שְׂבִיבַת בֶּן-
 אֲזו יִרְד שְׂרִיד לְאֲדִירִים עִם
 מִנֵּי אֶפְרַיִם שָׁרְשָׁם
 אַחֲרָיִךְ בְּנִימִין בַּעֲמֹמִיךָ
 וּמִזְבוֹלָן מִשְׁכִּים בְּשֶׁבֶט
 וּשְׁרֵי בִישְׁשָׁכָר עִם-דְּבָרָה
 בַּעֲמֹק שְׁלַח
 בַּפְּלָגוֹת רְאוּבֵן
 לְשִׁמְעַ שְׂרָקוֹת עֲרָרִים
 גִּלְעָד בַּעֲבֵר הַיַּרְדֵּן
 וְרֵן לְמָה יִגוֹר אֲנִיּוֹת
 וְעַל מִפְרָצָיו
 וְנִפְתְּלֵי
 בָּאוּ מְלָכִים
 בְּתַעֲנֵךְ
 בַּצַּע בְּסוֹף לֹא
 הַכּוֹכְבִים
 גַּחַל קִישוֹן
 תְּדַרְכֵי
 אֲזו הִלְמוּ עַקְבֵי-
 אֲרוֹז
 אֲרוֹז אֲרוֹר
 לְעוֹרֹת
 תְּבַרְךָ מִנְּשִׁים
 מִנְּשִׁים
 מִים שָׁאֵל חֶלֶב
 יָדָה
 נִימִינָה לְהִלְמוֹת
 וּמִחֻצָּה

מִגֹּן
 בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף
 הַמִּתְנַדְּבִים
 רָכְבֵי אֲתָנוֹת
 וְהִלְכֵי
 מִקּוֹל מְחַצְצִים בֵּין
 צְדָקַת
 אֲזו יִרְדוּ לְשַׁעֲרִים עִם-
 עוֹרֵי
 קוּם בָּרַק וּשְׁבֵה שְׂבִיבַת בֶּן-
 יְהוָה
 מִנֵּי אֶפְרַיִם שָׁרְשָׁם
 מִנֵּי
 וּמִזְבוֹלָן מִשְׁכִּים בְּשֶׁבֶט
 וּשְׁרֵי בִישְׁשָׁכָר עִם-דְּבָרָה
 בַּעֲמֹק שְׁלַח
 גְּדוּלִים
 לְמָה יִשְׁבֵת בֵּין
 לְפִלְגוֹת
 גִּלְעָד בַּעֲבֵר הַיַּרְדֵּן
 אֲשֶׁר
 וְעַל מִפְרָצָיו
 וְנִפְתְּלֵי
 בָּאוּ מְלָכִים
 בְּתַעֲנֵךְ
 בַּצַּע בְּסוֹף לֹא
 הַכּוֹכְבִים
 גַּחַל קִישוֹן
 תְּדַרְכֵי
 אֲזו הִלְמוּ עַקְבֵי-
 אֲרוֹז
 אֲרוֹז אֲרוֹר
 לְעוֹרֹת
 תְּבַרְךָ מִנְּשִׁים
 מִנְּשִׁים
 מִים שָׁאֵל חֶלֶב
 יָדָה
 נִימִינָה לְהִלְמוֹת
 וּמִחֻצָּה

וְחִלְפָה רָקְתוּ:
 שָׁכַב
 כָּרַע שֵׁם נָפֵל שְׂרוּד:
 וְחִיבֵב
 בִּשְׁשׁ רָכְבוֹ לְבוֹא
 מִרְכַּבּוֹתָיו:
 הִיא תִּשְׁיֵב אֲמַרְיָה לָהּ:
 שָׁלַל
 צָבָעִים לְסִיסְרָא
 רִקְמָה
 יֵאבְדוּ כָל-אוֹיְבֵיךָ יְהוָה
 בֵּין רַגְלֵיךָ כָּרַע נָפֵל
 אִם סִיסְרָא בַּעַד הָאֲשֻׁב
 מִדְּיוֹעַ אֲחָרוֹ פַּעֲמֵי
 חֲכָמוֹת שְׂרוּתֶיךָ תַּעֲנֶנָּה
 הֲלֹא יִמְצְאוּ יַחְלִקוּ
 רַחֵם רַחֲמֶיךָ לְרֹאשׁ גִּבְרָה
 שָׁלַל צָבָעִים
 צָבַע רַקְמָתִים לְצוּאֵרֵי שָׁלַל:
 וְאֶהְיֶינָה כְּצִאת הַשֶּׁמֶשׁ

9 My heart is with the lawgivers of Israel who are devoted to the people, [saying,] "Bless HASHEM."
 10 O riders of white donkeys, [you] who sit in judgment, and you who walk

the roads, speak up!

11 Rather than the sound of arrows [aimed] at the water-drawers, there they will recount the righteous deeds of HASHEM, the righteous deeds for His open cities in Israel. Then the people of HASHEM descended [again] to the [open] cities.*

12 Give praise, give praise, O Deborah! Give praise, give praise, utter a song! Arise, O Barak, and capture your prisoners, O son of Abinoam!

13 Now the survivor dominates the mightiest of the people; HASHEM has given me dominion over the strong ones.

14 From Ephraim, * whose root [fought] against Amalek; * after you came Benjamin with your peoples. From Machir descended lawgivers; and from Zebulun, those who ply the scribal quill.

15 The leaders of Issachar were with Deborah, and so was [the rest of] Issachar with Barak; into the valley he was sent on his feet. But in the indecision of Reuben there was great deceit.

16 Why did you remain sitting at the borders to hear the bleatings of the flocks? The indecision of Reuben demands great investigation.*

17 Gilead dwelled across the Jordan; and Dan — why did he gather [his valuables] onto ships? But Asher lived by the shores of seas and remained [to protect] his open [borders].

18 Zebulun is a people that risked its life to the death, and so did Naphtali, on the heights of the battlefield.

19 Kings came and fought * — then the kings of Canaan fought, from Taanach to the waters of Megiddo, without accepting monetary reward.

20 From heaven they fought, the very stars from their orbits did battle with Sisera.*

21 Kishon Brook swept them away — the ancient brook, Kishon Brook — but I myself trod it vigorously.*

22 Then the horses' heels were pounded by the gallopings, the gallopings of their mighty riders.

23 "Curse Meroz," * said the angel of HASHEM, "Curse! Cursed are its inhabitants, for they failed to come to aid [the nation of] HASHEM, to aid [the nation of] HASHEM against the mighty."

24 Blessed by women is Jael, wife of Heber the Kenite; by women in the tent will she be blessed.

25 He asked for water, she gave him milk; in a stately saucer she presented cream.

26 She stretched her hand to the peg and her right hand to the laborers' hammer. She hammered Sisera, severed his head, smashed and pierced his temple.

27 At her feet he knelt, he fell, he lay. At her feet he knelt, he fell; where he knelt, there he fell, vanquished.

28 Through the window she gazed; Sisera's mother peered through the window. "Why is his chariot delayed in coming? Why are the hoofbeats of his carriages so late?"

29 The wisest of her ladies answer her, and she, too, offers herself responses.

30 "Are they not finding [and] dividing loot? A comely [captive], two comely [captives], for every man; booty of colored garments for Sisera, booty of colored embroidery, colored, doubly embroidered garments for the necks of the looters."

31 So may all Your enemies be destroyed, O HASHEM! And let those who love Him be like the powerfully rising sun.

And the land was tranquil for forty years.

14a METZUDAH ① נתיב יד

The Gemara stated previously that seven prophetesses prophesied to Israel. The Gemara now enumerates them:

Who were these seven prophetesses? - Sarah, Miriam, Deborah, Hannah, Avigail, Chuldah and Esther.

RADAK ② רד"ק (ג:ג)

ויעלו. והיו עולים אליה בני ישראל למשפט כי היא היתה שופטת את ישראל בימים ההם, ונבואתה היתה לזמנה כי לא מצאנו לה נבואה לעתיד.

METZUDAH DAVID ③ מצודת דוד (ג:ג)

(ט) אפס וגו'. כי הנה הפאר הניתן לשר הצבא הוא בעבור אחד משני דרכים, או בהראות אומץ לבבו ללכת למלחמה מבלי פחד, או בהתגבר הוא או אחד מאנשיו להמית הגדול מאנשי בני מלחמתו. וזה אמרה, הלא סיסרא יומת על ידי אשה, והיא יעל אשת חבר הקיני, כאשר יאמר בענין. אם כן, ידעו הכל שמיד ה' היתה זאת, כי לא בכח תגבר אשה, ואם כן, אם גם תפחד ללכת למלחמה בלעדי, אם כן, שוב לא תהיה לך על הדרך שאתה הולך ההתפארות הראוי לך בהיותך שר הצבא, כי לא יהיה במה לפארך.

RADAK ④ רד"ק

והגרם על ידי חרב (ירמיהו יח, כא) ותבינון ע"י קטולין: (ט) כי ביד אשה. יש מפרשים יעל שנמכר סיסרא בידה, ועל פי הנבואה אמרה זה. ואינו נכון לענין הפסוק שאמר אפס כי לא תהיה תפארתך, אלא פירושו כך: אם אלך לא תהיה תפארתך, כי על ידי תהיה התשועה ויאמרו כי ביד דבורה ימכור ה' את סיסרא ולא תהיה התשועה הזאת נקראת על שמך.

METZUDAH DAVID ⑤ מצודת דוד

ישראל בחזקת רב: (ד) אשת לפידות. רצה לומר, אשת חיל, וזוהו במעשיה כלפיד אש, והוא ענין מליצה, וכאשר יאמרו הבריות: היא שפטה. בעבור שהיתה נביאה וזריזה במעשיה, בא לה המעלה הזאת להיות שופטת את ישראל: (ה) תחת תמר. לבל תתיחד עם האנשים הבאים אליה למשפט, קבעה ישיבתה תחת אילן תמר, שאין שם מקום ייחוד (מגילה יד, א): דבורה בין הרמה וגו'. רצה לומר, ותמיד היתה דבורה בין הרמה וכו': ויעלו אליה. אל המקום ההוא: (ו) הלא צוה ה'. באמת צוה ה', כי נבואה נאמר לה, ועם שלא נזכר: לך ומשכת. משוך לבות בני ישראל לפתותם לבא עמך כהר תבור להלחם בסיסרא, כי מאד פחדו מחילו הרב: (ז) ומשכתי וגו'. רצה לומר, אתן בלבו ללכת אל נחל קישון: (ח) אם תלכי עמי. אל המלחמה:

YALKUT SHIMONI ⑥ ילקוט שמעוני

ך דבורה אשה נביאה ימה סיבה של דבורה שתנבאת על ישראל ושפטת אותם והלא פיטום בן אלעזר עוסר מעיר אני עלי את השמים ואת הארץ בין נוי בין ישראל בין איש בין אשה בין עבר בין שפחה הכל לפי מעשיו של אדם ורוח הקדש שורה עליו. תנא רבי אליהו אמרו בעלה של דבורה עם הארץ היה א"ל בוא ואעשה לך פתילות ולך לבית המקדש שבשילה או יהיה חלקך בין הכשרים שבהם ותבא להי העולם הבא, והיא עושה פתילות והיא מוליד לבית המקדש, ונ' שמת יש לו ברוך ומיכאל הפדות. ברוך על שם שפנו רומת לברק. מיכאל ע"ש שהוא פסד אה עצמו. ר"א ע"ש מלאך. לפדות ע"ש שאשתו עושה פתילות והיא מתבוננת ועושה פתילות עבות כרי שידא ארץ מרובה והקב"ה בוחן לבות וכליות אבר לה דבורה את נתמנת לדבות ארזי אף אני אריכה ארץ בידה

RASHI ⑦ רא"ש

לפידות. אמרו (אליהו רבה פרשה י) שהוא ברוך בן אבינועם, וברק ולפידות קרובים בענין. ובמרדש (מגילה יד, א) נקראת אשת לפידות שהיתה עושה פתילות למקדש.

ובירושלים כנגד י"ב שבטים, מי זכה לו לפירות שיהא חלקו עם הכשרים ויבא לחיי העולם הבא והי אומר דבורה אשתו, עליה נאמר ^לתחמזה נשים בנהה ביהה. ועל איובל בת אתבעל נאמר ^לואולת ביהה תורכנו: ודבורה אשה נביאה. ^לבשרה הוא אומר בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה. בכרים הוא אומר ^לותקח סיום הנביאה. בדבורה הוא אומר ודבורה אשה נביאה. כהנה הוא אומר ^לוהתפלל חנה. אביגיל תנבאה לדוד וכן דוד אומר לה ^לברוך מעסק ודבורה את. בתלדה הוא אומר ^ליהלך חליתו ח' אל חולדה הירושלית.

רצ"ן 8 RADAK

(ו) ותשלח. אם היתה אשתו פרושה מעת התנבאותה וישבה לה תחת התומר ועתה שלחה לקרוא לו לאמר לו הנבואה אשר דבר ה': הלא צוה. אינו תחלת הרברים אלא אמרה לו דברים אחרים קודמים לזה והכתוב אחז תכלית הדברים מה שהיה בהן מן הצורך וכן הלא שמעתי בתי (רות ב, ח) וכן כי נתן ה' בידנו את כל הארץ (יהושע ב, כד) שאמרו שני המרגלים כמו שפירשנו (שם). ובאה גם כן המלה הזאת לחזק כאדם שמתרה בחברו ומוהירו ואומר הלא אמרתי לך הוזהר לך והשמר שלא תתשל בדרך, וכן (לקמן פרק ו, יד) הלא שלחתיך שאמר לגדעון: ומשכנת. תמשוך ישראל ותפתם בדברים עד שתביאם בהר תבור כי יראים היו מחיל סיסרא לפיכך היו צריכים פתוי ודברים רבים: (ז) ומשכנתי. אמר כי ראו אצטגניני סיסרא שלא יצא באותה מלחמה כי מנוצח יהיה אם יצא, והקבי"ה משך לבו לצאת וזה הוא שאמר ומשכנתי, ויונתן תרגם ואיתביב, ותרגום

אברבנאל 9 ABARBANEL

(ו) ותשלח ותקרא לברק בן אבינועם וגוי. נטו המפרשים לומר שהיה ברק איש דבורה ובעלה, והוא באמת בלתי מתישב, כי וכתוב לא זכר שהיה בעלה. אבל אמר ברק בן אבינועם מקדש נפתלי ומה שאמר כי עלה ברק בן אבינועם ולא זכר דבורה, הוא לפי שסיסרא מהגבור פחד ולא ידע מנבואת דבורה, ולכן אינו חושב שלא היתה דבורה נשואה או שנפרשה מבעלה. מפני נבואתה כמו שכתב רלב"ג והנה צוה האל יתברך שהעשה התשועה הזאת ע"י ברק להיותו אמיץ לב בגבורים, והיה שמו מורה עליו, כי ברק רומז על היותו איש חיל רב פעלים, וכן אבינועם מורה על שהיה אביו כבו גם כן כי הוא היה אבי הנועם והמעשים היפים. וזכר שאמרה אליו הלא צוה ה' אלהי ישראל, רוצה לומר הדבר הזה כבר הוא גזור מן השמים, וזהו הלא צוה ה' כי כבר צוה על זה להיותו אלהי ישראל ומשגיו בו המיד, ושיקח עמו עשרת אלפי איש נכבדי נפתלי ומבני זבולון, כי אלהי ישראל בחר בהם בפרט לעשות הפעל הזה, ולהיות ברק מקדש נפתלי צוהו שיקח מאנשי ארצו ומשפחתו, לפי שהם ילכו עמו יותר בנקל, ואמר ומשכנת כתבו המפרשים שפירושו שיפתה ויאשוך ישראל בדברים

מלבים 10 MALBIM

בהשגחת ה' ימשוך כל מחנהו אל נחל קישון, ושם ונתתיהו בידך בדרך נם: (ח) ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי, לא שהסתפק בנבואתה, ולא שהמרה אח פיה שהממרה פי נביא חייב מיתה, רק אחר שהיה הציווי שימשוך אליו עשרת אלפים איש אמר שאם לא חלך עמו לא יאמינו לו העם ולמה ילך בחנם, (ז) אחר שהוריעה לו שיפול בנס, חשב כי זכותו אינו מספיק לנס כזה רק אם חלך שאז יהיה הנס בזכותה, וזה שאיחא במדרש ר"י ור"ג, ר"י אומר אם תלכי עמי לקדש אלך עמך לחצור (וזה כטעם הא' שתלך עמו לאסוף

אברבנאל 11 ABARBANEL

(ח) ויאמר אליה ברק וגוי. זכר שאמר ברק לדבורה אם תלכי עמי שמה והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלך, ולא אמר זה כמספק בנבואה שאמרה לו וגם כעובר על דברי הנביא, אבל לפי שהיו ישראל אז יראים זפוחים מחיל סיסרא ומרכביו ומהמונו, ראה ברק כי אעפ"י שהוא יקרא לבני זבולון ולבני נפתלי למלחמה לא ילכו עמו ולא יאמינו בדבריו, וכי יחשבוהו מסתכן, ולכן אמר לדבורה שתלך עמו, כדי לחזק לבב ישראל בראותם הנביאה עמו שצותה בזה, ולשיאמינו כי דבר ה' הוא ובו היה עושה הדבר הזה כי לא מלכו, ומפני זה לא ירדה עמו דבורה למלחמה מההר, כי לא היתה הליכתה כי אם להמשיך לב ישראל, או כדי שתתדבק בהם ההשגחה האלהית באמצעות דבורה כדברי הרלב"ג, ובוזה הותרה השאלה הראשונה:

DEVARIM (12) דברים (י"ב: 16)

כִּי־תָבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 נָתַן לָךְ וַיִּרְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבַּתָּהּ בָּהּ וְאָמַרְתָּ אֵשֶׁת מֶלֶךְ כְּכָל־הַגּוֹיִם
 אֲשֶׁר סָבִיבֹתָי: שׁוּם תִּשֶׂים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקְרֵב
 אֲחִיךָ תִּשֶׂים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תוּכַל לָתֵת עֲלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא־אֲחִיךָ
 הוּא: רַק לֹא־יִרְבֶּה־לוֹ סוּסִים וְלֹא־יֵשִׁיב אֶת־הָעַם מִצְרִימָה לְמַעַן
 יִרְבּוּ הָרִבּוֹת סוּס וַיְהוּדָה אָמַר לָכֶם לֹא תִסְפּוּן לָשׁוּב בְּדֶרֶךְ הַזֶּה עוֹד: וְלֹא

¹⁴ When you come to the Land* that HASHEM, your God, gives you, and possess it, and settle in it, and you will say, "I will set a king over myself, like all the nations that are around me." ¹⁵ You shall surely set over yourself a king whom HASHEM, your God, shall choose; from among your brethren shall you set a king over yourself; you cannot place over yourself a foreign man, who is not your brother. ¹⁶ Only he shall not have too many horses for himself, so that he will not return the people to Egypt in order to increase horses, for HASHEM has said to you, "You shall no longer return on this road again." ¹⁷ And he shall

SIFRI (13) ספרי

תחתיו: מלך. ולא מלכה: אשר יבחר ה' אלהיך בו. על פי נביא: מקרב. ולא מח"ל: אחיך. ולא אחרים: תשים עליך מלך. והלא כבר נאמר

TOSAFOS (15) א"ח (י"ב: 16)

אשר תשים לפניך השוא הכחוש
 אשה לאיש. תימה הא
 לפניך לא איירי אלא בכשרים לדון
 דכן דרשין בפרק בחרא דגיטין (ד'
 פ"ח: וס' לפניך ולא לפני הדיוטות
 ואשה פסולה לדון דתנן בפרק בא
 סימן (ג' ד' מס: וס' כל הכשר
 לדון כשר להעיד ואשה פסולה להעיד
 כדאמרין בהובל (לקמן ד' פ"ח.)
 ובפרק שבעת העדות (ש"ט פ"ח
 ג.) וי"ל דהיא דפרק בא סימן (ג' ד'
 מס: באיש איירי כלומר כל איש
 הכשר לדון כשר להעיד ומדכתיב
 (ש"ט פ"ח ד') והיא שפטה את ישראל
 בדבורה אין להביא ראיה דאשה
 כשירה לדון דשמא היו מקבלין אותה
 עליהם משום שכינה וא"ח בגיטין
 (ד' פ"ח: דרשין לפניך למטעמי
 הדיוטות והבא דרשין לרבות אשה
 וי"ל דהתם ממעט משום דלפניהם
 קאי אאלהים דכתיב בפרשה וא"ח
 בלא לפניך תיפוק ליה דבעין
 מומחים מאלהים ויש לומר דלפניהם
 איצטריך לכל דבר עישי וכפייה אף
 על פי שאינו דין דבעי מומחין וכ
 מוכח בפ"ק דסנהדרין (ד' י"ג: דלרי'
 מאשר תשים אלו כלי הדיינין'

TOSAFOS (14) א"ח (י"ב: 17)

ולא לפני
 הדיוטות. תימה דמשמע דאיירי
 קרא בכשרים לדון ואיט' בפ"ק
 דקדושין (ד' לה') ובב"ק (ד' סו')
 דרשין מינה דהשוא הכחוש אשה
 לאיש לכל דיני שבטורה ואשה פסולה
 לדון דתנן בפ' בא סימן (ג' ד' מס: כל
 הכשר לדון כשר להעיד ואשה פסולה
 להעיד כדמוכח בהובל (ב"ק פ"ח:)

ובפרק שבעת העדות (ד' ג') וי"ל דכלל דפרק בא סימן באיש איירי
 כלומר כל איש הכשר לדון כשר להעיד ומדכתיב דכתיב בה
 (ש"ט פ"ח ד') והיא שפטה את ישראל אין ראיה דאשה כשרה לדון
 דשמא לא היתה דנה אלא היתה מלמדת להם הדיינים אי"ח שמא
 קבעו אותה עליהם משום שכינה מיא בירושלמי דיומא (פ"ו) יש
 מעשה דאין אשה מעידה אינה דנה ונאמר ר"י דקרא משמע ליה
 דאיירי בכל ענין בין בדיינין בין בנזונין* :

RASHBA (17) (קצות ש"ס)

ולא בנשים. מכאן שהנשים פסולות לדין דכל

שאינו כשר להעיד אינו כשר לדין, דחנן בפרק בא סימן' כל הכשר לדין כשר להעיד, וגרסינן נמי בירושלמי' נאמר כאן שני ונאמר להלן שני וישארו שני אנשים במחנה, מה להלן אנשים ולא נשים ולא קטנים כו', למדנו שאין האשה מעידה, מעתה אינה דנה, וא"ת והא כתיב' והיא שופטה את ישראל. יש לומר' דלא שופטת ממש אלא מנהגת כשופטים ששפטו את ישראל, ואע"ג דאמרינן בספרי' שום תשים עליך מלך' ולא מלכה, התם לא מינו אותה אלא היו נוהגין בה כדין מלכה והיו נוהגים על פיה, ואי נמי' שופטת

ודנה שהיו מקבלים אותה כדרך שאדם מקבל אחד מן הקרובים.

MANARATZ CHAYOS (18) מהר"ח ח"ו

דף טו ע"א תוס' ד"ה אשך משום לפניהם כו'. ומדכורה אין להביא ראיה דשמה היו מקבלין אותה עליהם משום שכינה. נ"ב הנה בתוס' (גדה כ ע"א) כתבו דכנה על פי הדיבור והנה הדין מנואר דאסור לחסד לדין ולהורות על פי הכתוב. דכתיב לא בשמים היא ולא המלות שאין נבוא רשאי לחדש דבר ואין משגיחין בבת קול וא"כ היכי הוסיף רשאי לדין על פי הדיבור. אולם לפי מה שהתמיהו בתוס' כאן נראה דכנה הדין משום דכדיני ממונות מהני קבל עליו קרוב או פסול עיין פ"ק דסנהדרין ובמ"מ סי' ככ וכן נראה לפי דפ' הפועלים (נ"מ פד ע"ב) דר"א ב"ר שמעון דן את בעלי דינים נפת סהיה מוטל על סהיה אחר מותו ונס זה לריכוס לפי דפ' כיון דנאו לדין לפניו מקרי קבלוה עליהם. ועי' בהגהותיו על נ"מ פ"ס :

ARUCH HA'SHUKHAN (19) ארוך שולחן (ח"ה)

ד' אשה פסולה לדין מפני שהיא פסולה לכל ההמנות שנאמר שום השים עליך וגו' מקרב אחיך כל שימות אשתה כשים היינו כל מיני התמנות לא יהא אלא איש [כמנ"ס פ"ח ממלכים] דהא מקרב אחיך כתיב ולא מקרב אחיותיך ומה שדבורה שפטה את ישראל לא היתה דנה אלא כלסדרת להם שידונו כך וכך ועוד ועל פי הדיבור דיה [תוס' יבמות מ"ה:] יעוד דכל ישראל קבלוה עליהם שחרון אותה :

MUSAR NEVIIM (21) מוסר נביאים

(1) כי מה שכתב הקב"ה באשה שהיא תהיה הנביאה ולא באיש, זה סוכית שלא היו חלמידי חכמים בישראל והיא היתה תיחידה שראויה היתה שחשרה עליה השכינה. וראוי להביא בזה מה דאיתא בספר "כוכב מיעקב" על מה שנאמר גבי דבורה: היא שופטה את ישראל בעת ההיא. — למה אמרו בעת ההיא. ואמרו על זה שזוהו לפי מה שהקשו בתוס' ב"ק פ"ו ע"א ד"ה אשר וגו' והרי נשים פסולין לדין ואם כן איך שפטה דבורה את ישראל. ואפשר לומר שזוהו משום שלא היה אחר בלעד שהיה יכול לחיות השופט

בישראל. ועל כן מוטב היה יותר שתהיה אשה שופטה משלא יהיה שופט כלל. אבל במקום שנמצא דיון אחר אסורה אשה לדין. וזהו מה שמדויק הכתוב כי היא שפטה את ישראל בעת ההיא. היינו מפני שבעת ההיא לא היה בין האנשים מי שראוי להיות שופט, לכן היא

RITVA (16) (קצות ש"ס)

וכדפרישנא בפרק בתרא דגיטין⁶⁶, כנ"ל. והא דמרבין הכא נשים לדין, לא תיקשי לך הא דתנן⁶⁷ כל הכשר להעיד כשר לדין⁶⁸, ואשה אינה כשירה להעיד ואפ"ה כשירה לדין, דמתני' דהתם בזכרים מיירי, דאיש שכשר להעיד כשר לדין⁶⁹, לא ממעטינן מינה נשים, מקרא מלא דבר הכתוב⁷⁰ והיא שופטה את ישראל, תוספות, ויש שפוסלין אותה לדין⁷¹ ומפרשי' שופטה את ישראל כלומר מנהגת דבורה⁷².

ARUCH L'NER (20) ארוך לני

שם בתוספ' דיה כל הכשר. היתה דנה על פי הדיבור: הר"ן תי עוד דישאל קבלו אותה עליהם וכ"כ גם התוספ' בב"ק. הלענ"ד י"ל ששני תירוצים האלה מרומזים בפסוק דכתיב דבורה אשה נביאה אשת לפידות היא שופטה את ישראל בעת ההיא והיא יושבת תחת תומר דבורה בין הרמה ובין בית אל בדר אפרים ויעלו אלי בני ישראל למשפט וי"ל דתיבת היא מיותרת וגם בעת ההיא מיותרת וגם מה חידש הפסוק במה שאמר ויעלו אלי בניי למשפט כיון דכבר כתיב היא שופטה את ישראל אכן י"ל ע"פ מה דאמרינן יבמות (דף צ) דנביא רשאי לבטל דברי תורה ע"פ נבואה אבל רק הוראת שעה ולא לדורות וזה פ"ה הפסוק דבורה וגו' אשת לפידות היא שופטה את ישראל אע"פ שאשה פסולה לדין מן התורה מ"מ היתה שופטה אבל דייק הפסוק היא שופטה אבל אשה אחרת לא ומה שהיא היתה שופטה הי' מפני שהיתה אשה נביאה וע"פ הדיבור הי' אבל זה דוקא ג"כ רק בעת ההיא שהי' צורך שעה שלא הי' שופט אחר שראוי לכך אבל בלא זה לא היתה ראוי לדין וזה כתיב ראשון דהתוספ' ועוד טעם אחר הי' שהיתה שופטת כי היא יושבת בלבד ולא נפתה לבא לדין במקל ורצועה כי אם ויעלו אלי בני ישראל למשפט שהם באו מאלהים וקבלו אותה עליהם עוד י"ל בפ"י ויעלו אלי בניי למשפט ובהמשך הפסוקים דאמרינן בתנא דבי אליהו אשת לפידות שהיתה עושה לפידות והיתה שולחת את בעלה להביאם לבידמו"ק בשילה וכן הובא בילקוט ואמרינן במגילה (דף י"ד) והיא יושבת תחת תומר משום ייחוד אכן לכאורה אין כאן ייחוד דהרי אמרינן בקדושין (דף פ"א) אשה בעלה משמרה אבל ע"פ הנ"ל אי"ש דהיתה אשת לפידות ושולחה בעלה לשילה והרבה פעמים לא הי' בביתו ולכן ישבה תחת תומר משום ייחוד אבל אחתי יקשה למה הוצרכה לכך לישב בחוף אחרי דכבוד בת מלך פנימה דרי היתה יכולה לשפט ולהזמין הבעלי דינים רק בעת שבעלה בביתו אכן התינו אם היתה היא מזמנת לבעלי הדין אבל ישראל באו אלי מאלהים למשפט ולכן בכל עת היתה צריכה מזמנת לדין וזה המשך הפסוקים דבורה וגו' אשת לפידות היא שופטה וגו' ויקשה איך היתה עושה כן אחרי שהיתה אשת לפידות והרבה פעמים ע"י האיש אינו בביתו איך שופטה והיא יש ייחוד על זה משיב והיא יושבת תחת תומר וגו' ואין כאן ייחוד אכן עתה יקשה אפכא למה עשתה כן ולא המתינה לדין רק בעת שבעלה בביתו לזה מסיים ויעלו אלי בניי למשפט שבאו מאלהים בכל עת ולכן ע"כ שפטה בחוף תחת תומר.

ABARBANEL (23) אברבנאל

(ה) והיא יושבת תחת תומר וגו'. אחז"ל החומר נקראת תומר דבורה לפי שנקברה שם דבורה מנקת רבקה, כתוב כאן בין הרמה ובין ביתאל וכתוב להלך ותקבר מתחת לביתאל. ותרגם יונתן והיא יתבא בקרתא. בעטרות דבורה מתפרנסה מן דילה ולה דקלין ביריחר ופרדסין ברמתא וכו'. ועל דרך הפשט אמר שדבורה לא היתה רוצה לעמוד בבית כדי שלא להתיחד עם אדם, ולכן היתה יושבת תחת תומר, ומה שאמר עוד דבורה בין הרמה, הוא כאלו אמר ותמיד דבורה היתה בין הרמה ובין ביתאל בהר אפרים, כלומר שברחוב ובדרך תכין מושבה, ונתן הסבה בזה ואמר ויעלו אליה בני ישראל למשפט. ר"ל שבני ישראל היו עולים לפניה למשפט בכל יום, ולכן כדי שלא תתיחד עם האנשים היתה יושבת תחת תומר. ולמדנו מזה התועלת השני, שכל אדם אשר עם היותו טוב עם ה' ראוי שישתדל להסיר מעליו החשוד, ומשמועה רעה ירא כדי להיות טוב ג"כ עם אנשים, כמו שהיתה עושה דבורה הנביאה בזה :

RASHI (22) רש"י

... (ה) תחת תמר. תמרים היו לה ביריחו בין הקמה ובין בית אל צהר אפרים. לפי חרגומו של יונתן יש ללמוד שאין מקרא זה כמשמטו. ואין אלו סימני מקום ישיבה, אלא למדנו שאשה עשירה היתה ומן המקומות האלו היתה פרנסתה, והיא יושבת בעירה, עטרות שמה: תחת תמר. תמרים היו לה ביריחו, וכרמים ברמה, וזיתים בבקעת בית אל, שהוא מקום שמן, ועפר חיור צהר אפרים בטור מלכא, אומר אני שמוכרין אותה ליוגרי חרש. ויש פותרין עפר חיור, שזה זרע, כמו (שביעית ב, א) שדה הלבן; (ו) הלא

MEGUA (14) מגילה (24) מגילה (14)

The Gemara dwells on the topic of Deborah: *And she sat under a palm tree.*^[42] – **Why did Deborah choose to judge Israel while sitting under a palm tree, rather than under a different species?**^[43] – **R' Shimon ben Avshalom**^[44] said: – **Because Deborah was careful not to transgress the prohibition against yichud.**^[45] She therefore chose a palm tree, whose branches are very high, so that she and others with her would be clearly visible.^[46] **Another [reason] she chose to sit under a palm tree was because it symbolized the Jews of her generation:** **Just as this palm tree has only one heart,**^[47] – **so, too, the nation of Israel in that generation had only one heart for their Father in heaven.**

NEGARIM (24) נגרים (24) נגרים (24)

Another statement that relates to Moses' wealth: **R' Yochanan said:** **The Holy One, Blessed is He, rests His Presence (the prophetic spirit) – only on [a person who is] mighty, and wealthy, and wise, and humble.**^[29] – **And all of these prerequisites are inferred from**

TARGUM (25) תרגום

ישראל בעדנא ההיא: (ה) והיא יתבה בקרתא בעטרות דבורה מתפרנסא מן דילה ולה דקלין ביריחו פרדסין ברמתא זיתין עבדין משה בבקעתא בית שקיא בבית אל עפר תור בטור מלכא וסלקין לותה בני ישראל לדינא: (ו) ושלחת

MEGILLA (26) נתיב יד

The Gemara now presents various teachings concerning the seven prophetesses:

– לא יאה יהירותא לנשי – Rav Nachman said: Prominence¹³³¹ is not becoming to women. תרתי נשי יהירן – For there were two prominent women, and the meanings of their names were repulsive. תרא שמה – One's name meant bee,¹³⁴¹ ויבורתא – and one's name meant weasel.¹³⁵¹ ותשלח – Concerning the "bee" (Deborah), it is written: And she sent and called Barak.¹³⁶¹ ואילו איהו לא אולה לגביה – However, she herself did not go to him. תרא שמה – Concerning the "weasel" (Chuldah), it is written: Tell the man.¹³⁷¹ ולא אמרה – But she did not more respectfully say: Tell the king.¹³⁸¹

PESACHIM (27) סמ"ס (10)

We see that if he is a prophet his prophecy deserts him from an incident that occurred with Deborah the prophetess. – דכתיב – For in the Song of Deborah, after she names two of Israel's earlier leaders, it is written:¹³⁴¹ – They ceased to dwell in the open cities, those of Israel ceased; until Deborah arose, until a mother arose in Israel etc. Deborah thus haughtily praised herself while casting aspersions upon her predecessors.¹³⁵¹ – וכתיב – And shortly afterwards it is written:¹³⁶¹ – Awake, awake, Deborah; awake, awake, and speak song etc.! This teaches that the spirit of prophecy deserted Deborah and she was obliged to plead for its return. Clearly, this was caused by her haughty words.

ABARBANEL (28) אברבנאל

עקלקלת, וגם כן (ו) חדלו פרוזון בישראל חדלו, רוצה לומר שלא היו יושבים בערי הפרוזות ליראחם מהכנענים שיבאו שמה לשבות מהם שבי, ואמרה שני פעמים חדלו פרוזון בישראל חדלו, להגיד שלא היו האויבים יראים ניישראל כיראת ישראל מהם, שבצבור זה יחדלו בישראל הפרוזות ובארץ כנען גם כן אינו כן, כי חדלו פרוזון אבל בישראל לבד חדלו ולא נחדלו כזה באימות, וכל זה עד שקמתי אם בישראל, מרחמת עליהם כאם שתרחם על בניה. ואם יהיה פירוש הפסוקים על המלחמות שעל הקדוש ברוך הוא עם ישראל בכניסת ישראל לארץ, תאמר שכאשר נעשו המלחמות ההם הארץ רעשה וההרים גם כן נזלו מפני ה' והוא משל לכל האומות שהיו פוחדים מישראל, מה שלא היה כן עתה כי חדלו אורחות וחדלו פרוזון כמו שפירשתי. ואמרה בימי שמגר בן ענת בימי

Metudas 0071 (29) מצודת פז

עד שקמתי דבורה. רצה לומר, כן היה עד אשר קמתי אני דבורה, כי מעתה יהיה כמאז, כי התשועה הבאה על ידי שלימה היא, ויחדרו הגוים מדי ולא יחדלו ישראל מללכת אורח ומלשבת בערי הפרוז: אם. כאם המיסרת את בנה ליישר דרכו, כן אנכי לישראל: (ח) יבחר אלהים חדשים. כי

מִדְרָשׁ (30) קְהִלָּה רַבִּי (נִי' 3)

רַבִּי פְּנַחֵס וְרַבִּי חֶלְקִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי סִימּוֹן שֶׁשָּׂה נְסִים נַעֲשׂוּ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם בּוֹ כַּיּוֹם בָּאוּ בּוֹ כַּיּוֹם שֶׁלְחָה אַחֲרָיו וְשָׁלַח הוּא בּוֹ כַּיּוֹם עָשׂוּ מִלְחָמָה בּוֹ כַּיּוֹם נִהְרָג סִסְרָא בּוֹ כַּיּוֹם חֶלְקוֹ בָּזָה בּוֹ כַּיּוֹם אָמְרוּ שִׁירָה שְׁנֵאמַר וְתִשֶׁר דְּבוּרָה וּבָרַק בֶּן אֲבִינֵעַם כַּיּוֹם הַהוּא וְגו'.

The Gemara returns to the subject of the authorship of Hallel:
 The Rabbis taught in a Baraisa: הלל זה נבי אמרו – The Rabbis taught in a Baraisa: THIS HALLEL that appears in the Book of Psalms – WHO SAID IT?^[50]
 משה וישראל אמרוהו בשעה – R' ELIEZER SAYS: – רבי אליעזר אומר
 MOSES AND THE ISRAELITES SAID IT WHEN THEY STOOD BY THE SEA [OF REEDS],^[51] הם אמרו, לא לנו ה' לא לנו –
 for at that time THEY SAID, "NOT FOR OUR SAKE, HASHEM, NOT FOR OUR SAKE, but for Your Name's sake give glory."^[52] משיבה רוח
 THE DIVINE SPIRIT REPLIED AND SAID TO THEM, "FOR MY SAKE, FOR MY SAKE I SHALL DO IT; how can I let My Name be profaned?"^[53]

פְּסַחִים (31) סְסוּיָא (ק' 3)

The Baraisa cites another opinion:

יהושע וישראל אמרוהו בשעה – R' YEHUDAH SAYS:^[54] יהושע וישראל אמרו
 JOSHUA AND THE ISRAELITES SAID [HALLEL] WHEN THE KINGS OF CANAAN STOOD AGAINST THEM,^[55] הם
 אמרו, לא לנו – for at that time THEY SAID, "NOT FOR OUR SAKE, HASHEM, not for our sake, but for Your Name's sake give glory."
 AND [THE DIVINE SPIRIT] REPLIED etc. ["For My sake, for My sake I shall do it etc."]

The Baraisa cites two more opinions:

רבי אלעזר המודעי אומר – R' ELAZAR HAMODA'I SAYS: רבי אלעזר המודעי אומר
 DEVORAH AND BARAK SAID – אמרוהו בשעה שעמד עליהם סיסרא
 [HALLEL] WHEN SISRA STOOD AGAINST THEM,^[56] הם אמרו, לא לנו –
 for at that time THEY SAID, "NOT FOR OUR SAKE, HASHEM, NOT FOR OUR SAKE etc."
 ורוח הקודש משיבה ואומרת להם, למעני למעני – AND THE DIVINE SPIRIT REPLIED AND SAID TO THEM,
 "FOR MY SAKE, FOR MY SAKE I SHALL DO IT etc." רבי אלעזר בן
 חזקיה וסייעתו אמרוהו – R' ELAZAR BEN AZARYAH SAYS: רבי אלעזר בן חזקיה אומר
 CHIZKIYAH AND HIS CONTINGENT SAID – בשעה שעמד עליהם סנחריב
 IT WHEN SANCHEIREV STOOD AGAINST THEM,^[57] הם אמרו, לא לנו –
 for at that time THEY SAID, "NOT FOR OUR SAKE etc." ומשיבה – AND [THE DIVINE SPIRIT] REPLIED etc.

סְסוּיָא (32) עֵינֵי אֵל (ג')

וסמך מצאתי לדבריו ממקרא מפורש בשופטים ה' ותשר דבורה וברק בן אבינעם" וכו'.
 ואח"כ ראיתי בבא"ש שהביא פסוק זה, ודחה כי על פי דיבור שאני וכמ"כ התוס' ביבמות מ"ה, ב ד"ה מי [נראה גם בבבא קמא ט"ו, א תוד"ה אשר תשים ושבועות כ"ט, ב תוד"ה שבועת העדות] להא דכתיב: והיא שפטה את ישראל, והא אשה פסולה לדון, דעפ"י דיבור שאני. אולם זה דוחק, דלגבי דין אפשר לומר שעפ"י הדבור הותר לה לדון שהיא היתה נביאה ולא ה"י שם איש גדול כמותה, משא"כ לענין שיר הוא דוחק לומר כן. ובלא"ה תירצו שם התוס' תירדן אחר, שהיא היתה מלמדת להן שידונו ואח"כ ראיתי מובא בשם החיד"א בספרו רבש לפי מערכת ק', שבשעת השראת שכינה שריא לאשה לשוור וליכא משום הרהור, ועכ"פ יש סמך למה שהביא בשו"ת הנ"ל, שבשירי קודש לא חיישינן להרהור.

מִדְרָשׁ (33) רַבִּי רַבִּי

א. (א. א.) וְיָהִי בַיּוֹם שֶׁפָּט הַשּׁוֹפְטִים אוֹי לְדוֹר שֶׁשָּׁפְטוּ אֶת שׁוֹפְטֵיהֶם וְאוֹי לְדוֹר שֶׁשׁוֹפְטֵיו צְרִיכִין לְהַשְׁפֵּט שְׁנֵאמַר (שופטים ב. יז) וְגַם אֶל שׁוֹפְטֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ וְיָהִי רַב אָמַר בְּרַק וְדְבוּרָה הָיוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לױ אָמַר שְׁמַגֵּר וְאַהוּד הָיוּ רַב הוֹנָא אָמַר דְּבוּרָה וּבָרַק